

Нормативно-правове поле визначає регуляторні рамки діяльності, галузеву політику держави та систему технічного регулювання. Природно-кліматичні умови особливо важливі для підприємств із сезонним характером діяльності.

Глобалізаційні процеси посилюють вплив міжнародних факторів: кон'юнктура світових ринків, глобальна конкуренція, можливості виходу на зарубіжні ринки. Зростає роль екологічних аспектів: дотримання природоохоронного законодавства та забезпечення екологічності бізнес-процесів.

Ефективне управління підприємством потребує систематичного моніторингу факторів впливу, розробки механізмів посилення позитивних ефектів та мінімізації ризиків. Критично важливим є врахування синергетичного ефекту від взаємодії різних факторів та їх інтегрального впливу на результативність бізнесу.

Досягнення стратегічних цілей вимагає від менеджменту адаптивності до трансформацій зовнішнього середовища та постійного вдосконалення внутрішніх процесів. Пріоритетну увагу варто зосереджувати на факторах, що демонструють найбільший вплив на ключові індикатори ефективності підприємства.

Отже, успішна діяльність сучасного підприємства значною мірою залежить від здатності керівництва своєчасно виявляти, аналізувати та враховувати вплив різноманітних факторів у процесі прийняття управлінських рішень. Комплексний підхід до управління факторами впливу дозволяє організаціям не лише підтримувати поточну ефективність, але й забезпечувати стійкі конкурентні переваги у довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел:

1. Martseniuk O., Davydiuk V., Ruzhytska K. Factors for increasing the efficiency of enterprise activities in the modern economic conditions. *Black sea economic studies*. 2023. No. 81. URL: <https://doi.org/10.32782/bses.81-18> (date of access: 12.11.2024).

2. Омеко А. Зовнішні та внутрішні чинники впливу на рівень ефективності управління підприємством. *Економіка та суспільство*. 2024. № 68. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-182> (дата звернення: 10.11.2024).

УДК 338

*Сисоліна Н.П., к.е.н., доцент;
Трошин В.А.,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький*

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА АГРОПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Економічна безпека агропідприємств є фундаментальною основою сталого розвитку аграрного сектору та продовольчої безпеки держави. В умовах сучасних викликів питання забезпечення економічної безпеки набуває особливої

актуальності. Економічна безпека агропідприємства, з одного боку, показує підтримку власної ефективної діяльності, а з іншого – є частинкою економічної безпеки відносно всієї країни [2].

Сучасні виклики, з якими стикаються агропідприємства, можна поділити на зовнішні та внутрішні (рис. 1).

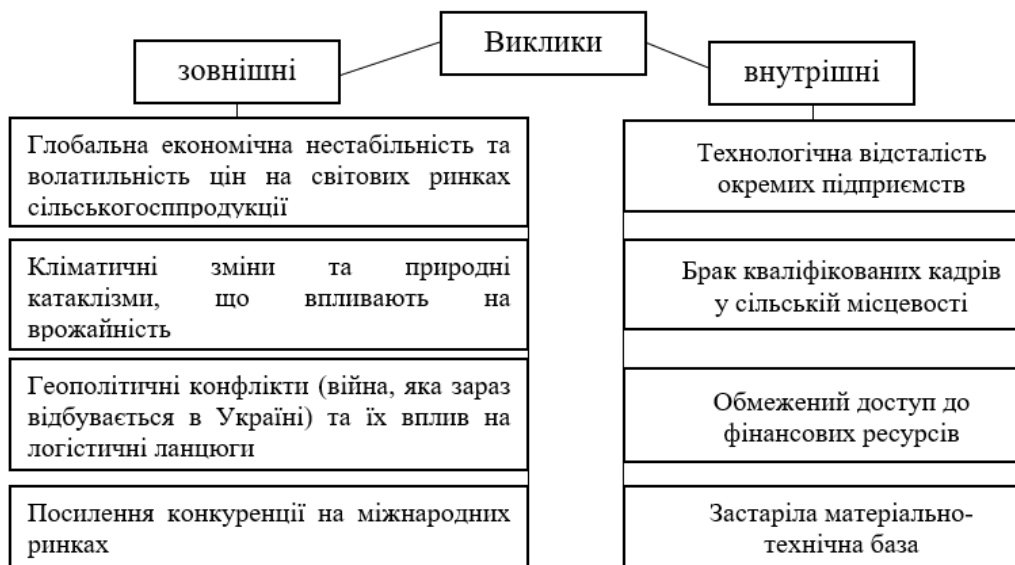

Рис.1. Виклики, з якими стикаються агропідприємства

Ці виклики залежать від наявності складових економічної безпеки. Складовими економічної безпеки агропідприємств є:

- фінансова (забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності: ефективне управління дебіторською та кредиторською заборгованістю; оптимізація структури капіталу; формування резервних фондів);

- виробнича (модернізація виробничих потужностей; впровадження інноваційних технологій; забезпечення якості продукції; оптимізація виробничих процесів);

- кадрова (підвищення кваліфікації персоналу; мотивація працівників; створення сприятливих умов праці; формування корпоративної культури).

Напрями підвищення рівня економічної безпеки можуть бути як тактичні так і стратегічні. Тактичні заходи включають такі напрями як: оптимізація витрат виробництва; покращення системи внутрішнього контролю; модернізація системи управління; впровадження енергоефективних технологій.

Економічна безпека має важливе значення в системі стратегічного управління, вона допомагає визначити можливі ризики, їх вплив на кінцевий результат, і які необхідно запровадити заходи [3]. Стратегічні заходи, на наш погляд, достатньо різнобічні, це:

- Розробка комплексної системи управління ризиками, що можна досягнути за рахунок: створення спеціального підрозділу з управління ризиками; впровадження методології оцінки та прогнозування ризиків; розробка карти ризиків підприємства з визначенням пріоритетності загроз; формування системи кількісних індикаторів для моніторингу ризиків; створення протоколів реагування на різні типи загроз.

– Диверсифікація виробництва та ринків збуту, тобто: розширення асортименту продукції з урахуванням сезонності; вихід на нові географічні ринки збуту; розвиток переробки сільськогосподарської продукції; впровадження нових бізнес-напрямків (агротуризм, органічне виробництво); побудова власної мережі збуту та зберігання продукції.

– Впровадження системи раннього попередження загроз, за допомогою: створення автоматизованої системи моніторингу ключових показників; впровадження предиктивної аналітики на основі Big Data; розробка системи сповіщення про відхилення від нормативних показників; інтеграція з метеорологічними та ринковими інформаційними системами; створення механізмів оперативного реагування на виявлені загрози.

– Створення антикризових резервів, а саме: формування фінансових резервів для покриття непередбачених витрат; створення страхового запасу матеріальних ресурсів; розробка альтернативних планів постачання ресурсів; формування резервних потужностей для зберігання продукції; створення фонду покриття витрат на впровадження інновацій.

– Розвиток стратегічного партнерства через: побудову довгострокових відносин з постачальниками та покупцями; участь у галузевих асоціаціях та об'єднаннях; створення вертикально інтегрованих структур; розвиток співпраці з науково-дослідними установами; формування альянсів для спільного використання ресурсів.

– Інвестиційна стратегія за допомогою таких заходів як: пошук та залучення стратегічних інвесторів; участь у державних програмах підтримки агробізнесу; впровадження енергоефективних технологій тощо.

Важливими також є інноваційні підходи до забезпечення економічної безпеки, це і: цифровізація агробізнесу; використання технологій точного землеробства; впровадження систем моніторингу та контролю; розвиток агрологістики тощо [1].

Отже, забезпечення економічної безпеки агропідприємств вимагає комплексного підходу та постійної адаптації до нових викликів. Успішна реалізація запропонованих заходів дозволить підвищити стійкість підприємств та забезпечити їх сталий розвиток у довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел:

1. Сисоліна І.П., Сисоліна Н.П. Стратегічні напрями управління інноваційним розвитком агробізнесу в умовах цифрової економіки. Socio-economic transformations and priorities for innovative development in the context of digitalisation and globalisation : Scientific monograph. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2024. 728 p. PP. 421-441 DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-448-1>.

2. Сисоліна Н.П., Савеленко Г.В., Сисоліна І.П. Економічна безпека агропідприємств в умовах війни: можливості та загрози № 65 (2024): *Економіка та суспільство*. Електронний журнал № 65 (2024): Економіка та суспільство | Економіка та суспільство (economyandsociety.in.ua).

3. Сисоліна Н., Сисоліна І. Стратегічні орієнтири управління інноваційним потенціалом в агробізнесі. Перспективи ефективних управлінських рішень у бізнесі та проектах : матеріали VIII Міжнародної науковопрактичної конференції (17 листопада 2023 р., м. Одеса) [Електронне видання]. Одеса : МГУ, 2023. С. 109–112.